

ספרים

מקור

דופק הזמנים

תליאביב (מאת נתן דונביץ; הוצאת שוקן; 245 עמודים) הוא הספר שחיכך יש-ראל רוקח, לשעבר ראש עיריית תליאביב, סרב לקבלו במתנה מידי מחברו. הסיבה: הפרק שהוקדש בספר לרוקח עצמו הכיל תיאורים כמו "כל תענוגו בחיים (של רוקח) היה לומר לאדם, בוקרא" (מחר). דברים שאפשר היה לעשותם היום — היה ישראל רוקח עושה אותם מחר. ומנגנון העיריה למד ממנו ונהג כמותו... כל עתל שנעשה לתליאביב ראה כעתל שנעשה לעצמו. אך לא ראה את העתל שעושה הוא לעיר. בגלל חוסר התכנון בימיו של רוקח, משלמת תליאביב היום ותשלם גם מחר... הוא אדם מחוספס שאינו יודע לחיך. אינו מבין ריק וחוסר מעוף. פניו מגושמים. הוא נואם גרוע. משפט אינו נקשר למשפט. ובכל זאת הוא מרבה לנאום."

ראש העיר הנוכחי של תליאביב, חיים לבנון, לא זכה בספר לתיאורים מחמיאים יותר. כך, למשל, מסתיים תיאור הפגישה בין ראש העיר לשחקנית הקולנוע הצרפתית מרטין קרול: "אחר כך נשארים הגברת קארול ומר לבנון (ליד המפה) ומחייכים זה לזה. למרות שן-הבינה וההצטננות, היא מביטה ישר בעיניו של ראש העיר המסמיק והולך. בישיבת מועצת העיריה, כעבור כמה ימים, הזכיר אחד מחברי המועצה לראש העיר עזר מצמד זה קרא מר לבנון בכעס: אין זה נכון! לא התרגשתי ולא הסמקתי!"

צירי מקומי, ערבי. ספרו של דוניץ אינו היסטוריה של תליאביב. הוא מורכב ברובו מרשימות המדור הקבוע של המספר בהארץ — הכרך שלי — אליהם נוספו כמה פרקיי-היסטוריה מימי ראשיתה של העיר, שהם יותר ספורים פיקאנטיים מאשר היסטוריה אובייקטיבית. כמה מהם:

● שדרות רוטשילד היו, בראשיתה של העיר, עמק עמוק למדי. בעת יישור הרחוב והעברו לעמק זה החולות מן הגבעות ונוצר משטח נרחב-למדי של עמק ממולא. אך איש לא רצה לבנות שם את ביתו, מחשש שהבית לא יחזיק מעמד על החול. לכן החליטו להקצות את השטח לשדרות.

● את השם תליאביב הציע מנחם שיני קיין, באסיפה הכללית של אחוזת-בית. בנמי קוי: לשם תליאביב יש גם צלצול מקומי, ערבי, וכל יושבי הארץ יתרגלו אליו מהרה. תליאביב ידעה לכבד את מנוחת נכבידה. כאשר היה אחד-העם פורש למנוח חתה-הזרים או לשנת-הלילה, היה בא פועל העיריה למתוח שרשרת ברחוב אחד-העם.

● על שפת הים היו שומרים בשנות העשרים על המוסר במלואו. גברים לא הורשו לשוטט במכנסים-רחצה בלבד. העיריה אפילו קבעה שלט על שפת-הים, ובו תבעה מן המתרחצים לבישת מלבוש שלם. יום אחד בא שוטר יהודי לראות מי מתרחץ במכנסים בלבד. והנה ראה קבוצה שלמה של צעירים, שהיו לבושים מכנסים בלבד. פנה השוטר אל אחד מהם, הצייר ראובן רובין, ושאלו לשמו. "ראובן", השיב הצ'ייר. ושם משפחתך? "ראובן". נתרחח השוטר, טר, שחשב כי ראובן משטח בו, התלונן, ונגד ראובן הוגשה תביעה.

בלשון שוטפת וחיה, בתיאור רפרוטגי מתובל בהברקות הומור וציניות, מספר דונביץ את תולדות העיר, מתאר את פיגור תיה השונות ומדובב את אורחיה. אפילו אם לא הצליח לצייר בבואה נאמנה של העיר הגדולה בארץ, הרי הצליח להמחיש לצופה את דפקה והלמות לבה.

תרגום

סוכן מעופף

מיסה בצל הסכנה (מאת ג'ון קאסל ואנתוני היילי; הוצאת עידית; 173 עמודים) הוא ספר, שערכו היחיד הוא היותו תחליף מצוין לסרט מתח. עלילתו מתרחשת במשך כמה וחצי שעות, בתוך מטוס נוסעים בעל ארבעה מנועים, המטיס כחמישים חובבי ספורט מוויניפג לונקובר, בקנדה, כדי לחיות משחק כדורגל.

אל נוסעים אלה מצטרף באקראי נוסע נוסף — סוכן מכונות שהיה טייס בעבר. תוך כדי טיסה מתברר לו, כי למרות ידיעותיו הקלושות בתורת-הטיס, יהיה עליו להגות את המטוס בשדה-התעופה. כי הטייס וחלק מהנוסעים הרעילו את קיבותיהם באכילת דגים מורעלים. איבדו את הכרתם. כשהוא מודרך באלחוט מבסוס הקרקע, מצליח סוכן-המכונות להגות את המטוס.

הוא צעיר

ופיקח. מחפש

תמורה מלאה

לכספו ודואג לכך

כי יקבלנה אל נכון.

מובן מאליו:

נלסון הוא מעשן!

ההרשמה החלה!

נפתחים קורסים חדשים

לגזירה! למודליזציה!
ולתפירה!

לצורך פרטי ומקצועי!

ביה"ס "ליאונורה"

רחוב שלמה המלך 72

(עליד גן החיות)

ההרשמה יום-יום 9-1-4-8

הועד
למען
החייל

נותרו
מספר ימים
לסיום המכירה

★

יוגורו

5 אכונות

דירה מרוהמת

בת 2 1/2 חדרים

נסעה לאידוכה

מקדריש חשאלים

מכונות כביסה ועוד...

"הדר", הוצאת ספרים בע"מ

הוצל 10, תליאביב, טלפון 67132

החוק

זכה בפרס גונקור

מאת: רוג'ר וויאן. מצרפתית: אהרן אמיר

רומאן גדוש מתח נפשי על חיי איטליה הדרומית; זכה לתפוצה רבה מיד עם התפרסמו והועלה על בד הקולנוע.

בני טובים — לאן?

מאת: פרנסואז ד'איוב

על פי הסרט בבימויו של מרסל קרנה. ברומאן בני טובים — לאן? מצטיירת תמונתו של "נוער הזהב" הצרפתי.

פני המישה חודשים אחזה את ציבור המורים בהלה. אלפים היו משוכים נעים כי משהו רוצה להוציא מהם כסף במירמה. במאותיהם התדפקו על דלתות מרכז המורים ובנק מסד; בחדרי המורים ברחבי הארץ טיכסו עזה כיצד להציל את כספם. במקרים מסוימים הגיעה הדאגה לממדים כאלה, שמורים נטשו את כיתריהם כדי לספל בעניינם הדחוף.

גרמה לבהלה הפתאומית ידיעה קטנה ב-מעריב, כי מתקרב המועד האחרון להגשת תביעות לקופת הפנסיה של המורים היסודיים. כל המאחר — כספו אבוד. "ציבור המורים", נאמר בידיעה, "דואג לכספו."

בקופת הפנסיה היה, באותו זמן, סכום של 3.6 מיליון ל"י בקירוב. מחציתו של-מה עלידי הממשלה כמעבדי, מחציתו על-ידי המורים. בניכיים חודשים משכורותם כאשר נכללו בשנה שעברה המורים היסודיים במסגרת עובדי המדינה, הוחלט כי יצורפו גם למסגרת הגימלאות של יתר עובדי המדינה. התנאי: קופת הפנסיה תחזיר לממשלה את מחצית הסכום שנצטבר בידיה. את היתרה היתה צריכה לחלק בין המורים.

הסתדרות המורים הודיעה על פירוק הקופה, פנתה אל בעלי הזכויות להגיש את התביעות. אולם המודעות היו כה צנועות, והמורים היו כה בלתי-רגילים לעמוד על זכויותיהם — אם בכלל ידעו מה הן זכויות אלה — שמספר התביעות שהוגש למפקדי הקופה היה זעום. ואז, יומיים לפי-גי המועד האחרון להגשת התביעות, הור-פיעה הידיעה במעריב.

מפה לאוזן עברה השמועה, כי מרכז המורים התכונן להשתמש בכספי הפנסיה שישארו בקופה למטרות שולו. כמו מימון בניית בית המורה החדש בתליאביב.

★ ★ ★

"אל תאיים!"

התופעה שאיש לא האמין כי היא אפשרית, ארעה ב-31 בדצמבר שעבר. לאותו יום זומנה עלידי מרכז המורים ישיבה שיגרתית של ועדי-המורים מבתי הספר השונים. מספר המשתתפים בכינוסים מעין זה הוא תמיד קטן, אולם הפעם היה בית-המורה בתליאביב מלא מפה אל פה. המורים באו עוד לפני המועד, נדחשו בישיבה ובעמידה אל תוך האולם. כולם דיברו בהתרגשות. הנושא היחיד: קרן הפנסיה. פתח את הישיבה שלום לוין, ציבור המורים, הטיח המוכיר הכללי, איכזב אותו קשות. "המסביקה ידיעה שהתפרסמה בעתון כדי להצדיק ערעור סמכותו של מרכז מורים זה", התרעם, "נניח שידיעה זאת עוררה דאגה, אז אי-אפשר להזעיק את מרכז המורים, אז אי-אפשר לחכות ולשמוע מה קרה? צריך היה בצורה כזו להעמיד אותנו בעיני הציבור והממשלה?"

הצי שעה נמשך הנאום, כשהוא משוסע קריאות-ביטות ונסערת. המתח עלה בהת-דה, עד שקשה היה להאמין כי אלה הם